

Grupa tematyczna Konferencji Kościołów Europejskich (KKE) ds. edukacji, demokracji i różnorodności Refleksje na temat obecnego kryzysu COVID-19

Poniższy tekst nie jest oficjalnym oświadczeniem KKE, lecz punktem wyjścia do dyskusji, który ma wprowadzić do trwającej debaty na temat roli Kościołów podczas epidemii COVID-19 w Europie.

Obecnie doświadczamy niespotykanego dotąd kryzysu w Europie i na całym świecie. Ludzie nie mogą już chodzić do pracy, członkowie rodziny muszą zachowywać odpowiedni dystans, a nabożeństwa są możliwe tylko w ograniczonym zakresie lub są w najbliższym czasie odwołane. Przedszkola, szkoły i uniwersytety są zamknięte. Życie społeczne w takim stanie, w jakim je znaleźliśmy, przestało istnieć.

Wszędzie w Europie ludzie zajmujący odpowiedzialne stanowiska w polityce, w społeczeństwie obywatelskim i w służbie zdrowia starają się chronić życie ludzkie. Podejmowane środki nie zawsze są mile widziane, ponieważ czasami głęboko naruszają demokratyczne swobody. W Karcie Ekumenicznej Kościoły potwierdzają, że ponoszą wspólną odpowiedzialność w Europie. Zwłaszcza teraz powinniśmy zastanowić się nad tą odpowiedzialnością. Mamy nadzieję, że poniższe refleksje przyczynią się do otwartej i owocnej dyskusji między Kościołami.

„A starajcie się o pomyślność miasta”, Jer 29,7

Rządy na całym świecie zareagowały potężnymi ograniczeniami swobód, takich jak przemieszczanie się, podróże i zgromadzenia, które szczególnie wpływają na wolność religii i przekonań, ponieważ Kościoły są przyzwyczajone do regularnych spotkań i do praktykowania kultu religijnego we wspólnotach.

Rządy na całym świecie zareagowały potężnymi ograniczeniami swobód, takich jak przemieszczanie się, podróże i zgromadzenia, które szczególnie wpływają na wolność religii i sumienia, ponieważ Kościoły są przyzwyczajone do regularnych spotkań i do praktykowania kultu religijnego we wspólnotach. Wolności te są zasadniczymi fundamentami społeczeństw demokratycznych.

Chociaż te tymczasowe ograniczenia wprowadzone w celu ochrony ludności są zrozumiałe, powinny istnieć tylko tak długo, jak to konieczne. W tej nadzwyczajnej sytuacji, która przekracza wszystkie granice, zachęcamy chrześcijan na całym świecie do wzmocnienia ich wzajemnych kontaktów i współpracy. Teraz nie jest czas na bycie zamkniętymi w sobie i zorientowanymi na siebie, ani jako narody, ani jako kościoły, ale raczej czas na poszukiwanie sposobu, w jaki możemy wspólnie przejść przez tę sytuację.

Z niepokojem zauważamy, że w Europie po raz kolejny pojawiają się głosy, będące próbą zasiania nienawiści i niezgody. Coraz więcej ludzi szuka kozłów ofiarnych; szerzy się mowa nienawiści lub

fałszywe informacje. Najbardziej poszkodowane są osoby będące migrantami, należące do mniejszości lub zmarginalizowane. W tym kontekście myślimy zarówno o wielu pracownikach sezonowych i pomagających przy zbiorach, jak i o personelu medycznym z Europy Środkowej i Wschodniej, a także o pracownikach transgranicznych.

Stąd też Karta Ekumeniczna stwierdza: „Nasze wspólne wysiłki są skierowane na ocenę i rozwiązywanie kwestii politycznych i społecznych w duchu Ewangelii. Ponieważ szanujemy osobę i godność każdego człowieka ze względu na jego Boże podobieństwo, przeto bronimy absolutnej równości wszystkich istot ludzkich”.

„A gdy twoje dziecko zapyta cię kiedyś...”: 5. Mz 6, 20

W naszych społeczeństwach szkoły publiczne są ważnym instrumentem socjalizacji. Szkoły mają na celu zapewnienie wszystkim edukacji, a tym samym przeciwdziałanie nierównościom. W czasach nauki na odległość nierówności te ponownie się ujawniają. Różnice w nauczaniu domowym mogą pogłębić istniejącą niesprawiedliwość w zakresie szans dzieci ze środowisk znajdujących się często w najtrudniejszej sytuacji. Edukacja odgrywa kluczową rolę w tradycji judeochrześcijańskiej. Postrzegamy ją jako zadanie dla Kościołów, które poprzez edukację mają przyczynić się do kształtowania społeczeństwa.

Nie dotyczy to tylko przekazywania wiedzy, wymaga również promowania wspólnotowości dzięki jej jednoczącemu elementowi. Edukacja ma konkretną rolę w rozwoju życia społecznego i rozwoju jednostek. Przygotowuje ona młodych ludzi do uczestnictwa w demokratycznym społeczeństwie obywatelskim i budzi ich świadomość kulturową. Wszystkie te elementy są niezbędne do działania na rzecz pokojowego współistnienia w społeczeństwie odpowiedzialnym społecznie i sprawiedliwym.

Z niepokojem obserwujemy, że osoby społecznie marginalizowane i ubogie są silnie dotknięte w czasie trwania izolacji i czują się wykluczone. Martwimy się o rodziny, w których dzieci, kobiety i mężczyźni są zagrożeni przemocą domową. Kiedy nie ma kontaktu poprzez szkoły lub miejsca pracy, te rzeczy mogą zostać ukryte. Obowiązkiem wszystkich jest zwrócenie uwagi na to, czy w ich sąsiedztwie dochodzi do przemocy.

W czasie tego kryzysu uczniowie, jak również ich nauczyciele, stają przed egzystencjalnymi pytaniami dotyczącymi cierpienia, śmierci, życia i Boga. Tam, gdzie Kościoły są zaangażowane w edukację, czy to w szkołach publicznych czy prywatnych, ich nabożeństwa mogą być potrzebne obecnie bardziej niż kiedykolwiek.

Dlatego „Karta Ekumeniczna” stwierdza: „Nasza wiara pomaga nam wyciągać wnioski z przeszłości oraz czynić naszą wiarę chrześcijańską i miłość bliźniego źródłem nadziei w dziedzinie moralności i etyki, edukacji i kultury, życia politycznego i ekonomicznego w Europie i na całym świecie”.

„Trzymajmy się niewzruszenie nadziei” Hebr 10, 23

Obecny kryzys nie skończy się tak po prostu dzisiaj i nie zniknie jutro. Chociaż nie znamy jeszcze pełnej skali kryzysu, jesteśmy wezwani do zastanowienia się nad jutrem. Nadzieja na "nową Jerozolimę" nie pozwala nam pozostać bezczynnymi obserwatorami. Wręcz przeciwnie, jako Kościoły powinniśmy aktywnie przyczyniać się do kształtowania przyszłości Europy. Wymaga to szczerzej i otwartej dyskusji w naszych Kościołach, w duchu braterstwa, która będzie uwzględniać wielkie wyzwania związane z tworzeniem sprawiedliwej społecznie i zjednoczonej Europy. Żyjemy chrześcijańską nadzieją, że Bóg czyni wszystko nowym. Nadzieja jednoczy nas i zachęca do dzielenia się i współtworzenia sprawiedliwego świata poprzez nasze tradycje chrześcijańskie, nasze doświadczenie demokracji i poszanowanie dla wartości praw człowieka. Jak napisano w Liście do Hebrajczyków 10, 23-24: „trzymajmy się niewzruszenie nadziei, którą wyznajemy, bo wierny jest Ten, który dał obietnicę; i baczmy jedni na drugich w celu pobudzenia się do miłości i dobrych uczynków”. Niech wiara zastąpi lęk, nadzieja rozpacz, a miłość nienawiść.

W „Karcie Ekumenicznej” czytamy: Kościoły udzielają poparcia integracji kontynentu europejskiego. Bez wspólnych wartości jedność nie uzyska trwałego fundamentu. Jesteśmy przekonani, że duchowe dziedzictwo chrześcijaństwa stanowi inspirującą siłę, która przyczynia się do wzbogacenia Europy. Na fundamencie naszej chrześcijańskiej wiary pracujemy na rzecz Europy wrażliwej na problemy ludzkie i społeczne, w której przestrzegane są prawa człowieka i podstawowe wartości: pokój, sprawiedliwość, wolność, tolerancja, uczestnictwo i solidarność”.

Przygotowane przez członków grupy tematycznej Konferencji Kościołów Europejskich (KKE) ds. edukacji, demokracji i różnorodności

Strasburg, kwiecień 2020 r.